

A photograph of a child standing in a room with a textured, light-colored wall. To the left of the child is a tall, dark, slender sculpture that resembles a stylized figure or a pole with a large, dark, wing-like shape on top. The child is wearing a green t-shirt and dark pants, and is looking towards the wall. A large, dark shadow of the child is cast onto the wall behind them. The text "KUNSTEN ER LANG FILMEN ER KORT" is overlaid on the right side of the image.

KUNSTEN ER LANG
FILMEN ER KORT

KUNSTEN ER LANG FILMEN ER KORT

Tekst: Elisabeth Cederstrøm
Foto: Steen Møller Rasmussen
Grafisk design: Caroline Seehusen
Tryk: Jydsk Centraltrykkeri
Udgivet af Statens Filmcentral 1994
ISBN: 87-87195-04-6

Distribution: Statens Filmcentral
Video nr. V70-019. Film nr. 70-019

KUNSTEN AT KLØ SIG I NAKKEN

Jeg har efterhånden lavet en del film og video med udgangspunkt i billedkunst. Fælles for dem er, at de ikke ønsker at forklare eller formidle værker eller kunstnere. Jeg har lavet filmene, fordi billederne fylder en stor og vigtig del af mit eget liv, og de er forsøg på at lave nogle visuelle oplevelser til forundring og eftertanke.

På samme måde med filmen her, hvor opgaven og arbejdstitlen lød "børn & billedkunst". Det er en enkel film: Børn mellem 7 og 11 år ser på malerier og skulpturer og giver deres umiddelbare reaktioner. Det er nogle gange svært for dem. Som de fleste voksne har de selvfølgelig lettere ved at putte ord på et realistisk maleri, der rummer en fortælling, end et abstrakt skumgummibillede af Claus Carstensen eller en slædeskulptur af Joseph Beuys. Ja, hvad stiller man i det hele taget op med værker, der hele tiden refererer til *institutionen* Kunst, det kræver jo kunsthistorisk viden at forholde sig til dem?

Børnene forholder sig faktisk. De kigger og undres, tier og tøver og klør sig grundigt i nakken, og mumler så lidt om konventioner og materialer; skumgummiet og støvet på slæden. Men først og fremmest undrer de sig. Og det er ok. Den væsentligste forhindring for de fleste voksnes oplevelse af billedkunst er, at vi vil så gerne forstå, som om det ikke var nok at opleve og undres.

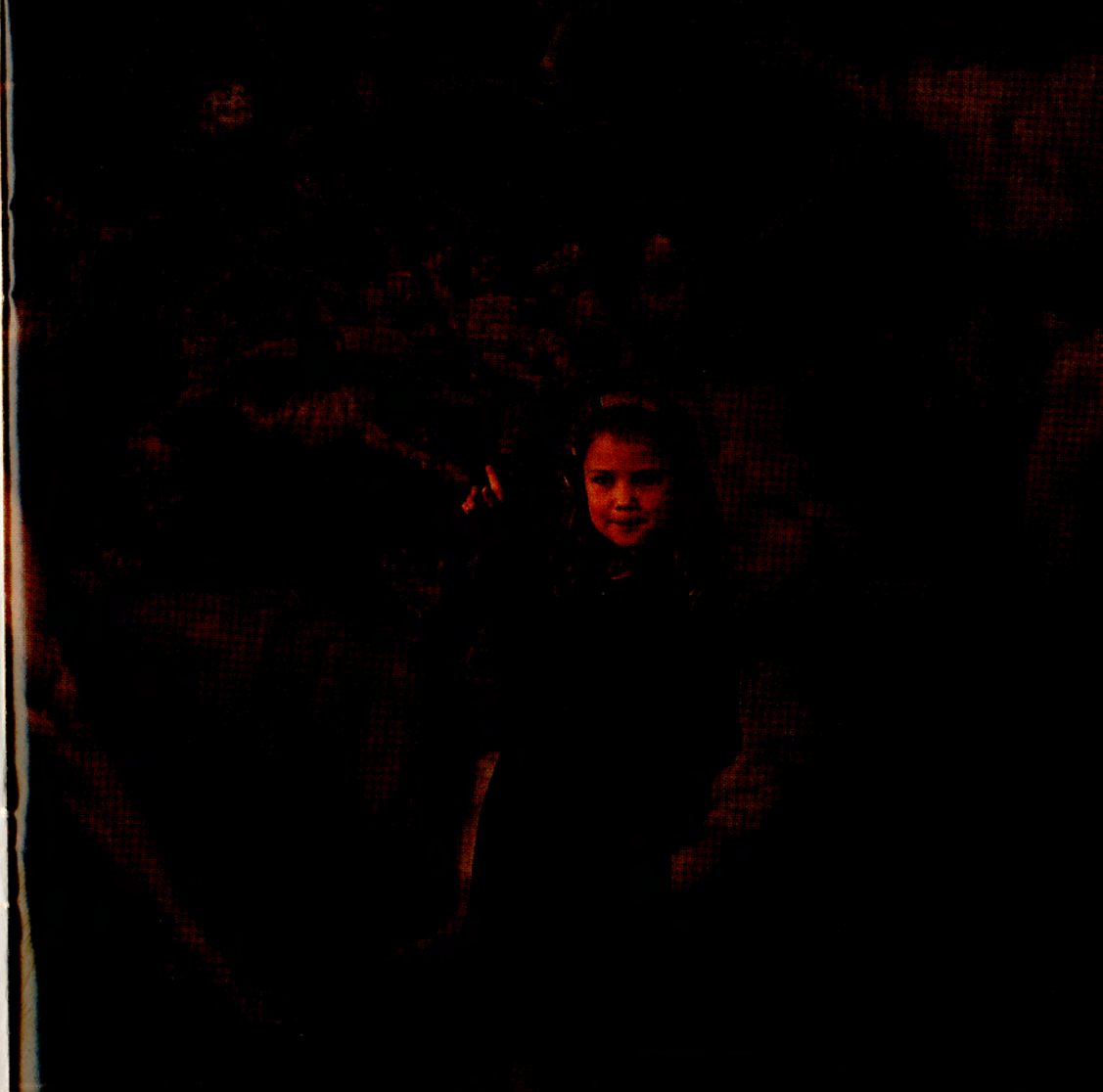
Steen Møller Rasmussen

CORNELIS CORNELISZ. VAN HAARLEM (1562-1638)

Titanernes fald. ca. 1588. Olie på lærred. 239 x 307 cm.
Statens Museum for Kunst

Cornelis Cornelisz. van Haarlem har malet et dramatisk billede med nøgne mænd, der styrter vildt gestikulerende ned i mørket med angsten malet i ansigterne. Rædsomme uhyrer, kæmpe sommerfugle og andre underlige gespenster angriber de rædselsslagne mænd. Motivet er hentet fra den romerske digter Ovids Forvandlinger. Vi er vidne til et gigantisk opgør i gudeverdenen. Titanerne havde forsøgt at erobre verdensherredømmet fra Zeus; men oprøret fejlede. Billedet skildrer det øjeblik, hvor de som straf kastes ned i det underjordiske Tartaros af Zeus og hans søskende.

Kunstneren var i 1580'erne med til at skabe et helt nyt figurmaleri i Haarlem. Man var optaget af at gengive menneskekroppen set fra mange spændende vinkler og i dristige forkortninger. Rummet blev bygget op ved hjælp af et yderst dramatisk perspektiv og en avanceret brug af lys og skygge.

EJNAR NIELSEN

(1872-1956)

Den syge pige. 1896. Olie på lærred.

111 x 164 cm.

Statens Museums for Kunst

I 1894 forlod Ejnar Nielsen København og bosatte sig i den lille jyske by Gjern mellem Silkeborg og Langå. I en række værker kredser kunstneren om forholdet mellem liv og død. I landsbymiljøet hørte døden på en naturlig måde sammen med livet. Den syge pige hed Ane Dorthea, og hun døde af tuberkulose, mens kunstneren boede i Gjern. Det næsten afsjælede legeme ligger i en tremmeseng tæt på ovnen. Døren er lukket, og alligevel er den unge pige ved at forlade rummet. Med de sidste kræfter holder hun fast i tremmesengens kant. Man fornemmer ingen kamp; men en total affinden sig med skæbnen. Ejnar Nielsens kunst befinder sig i et grænseland mellem realisme og symbolisme.

JOSEPH BEUYS

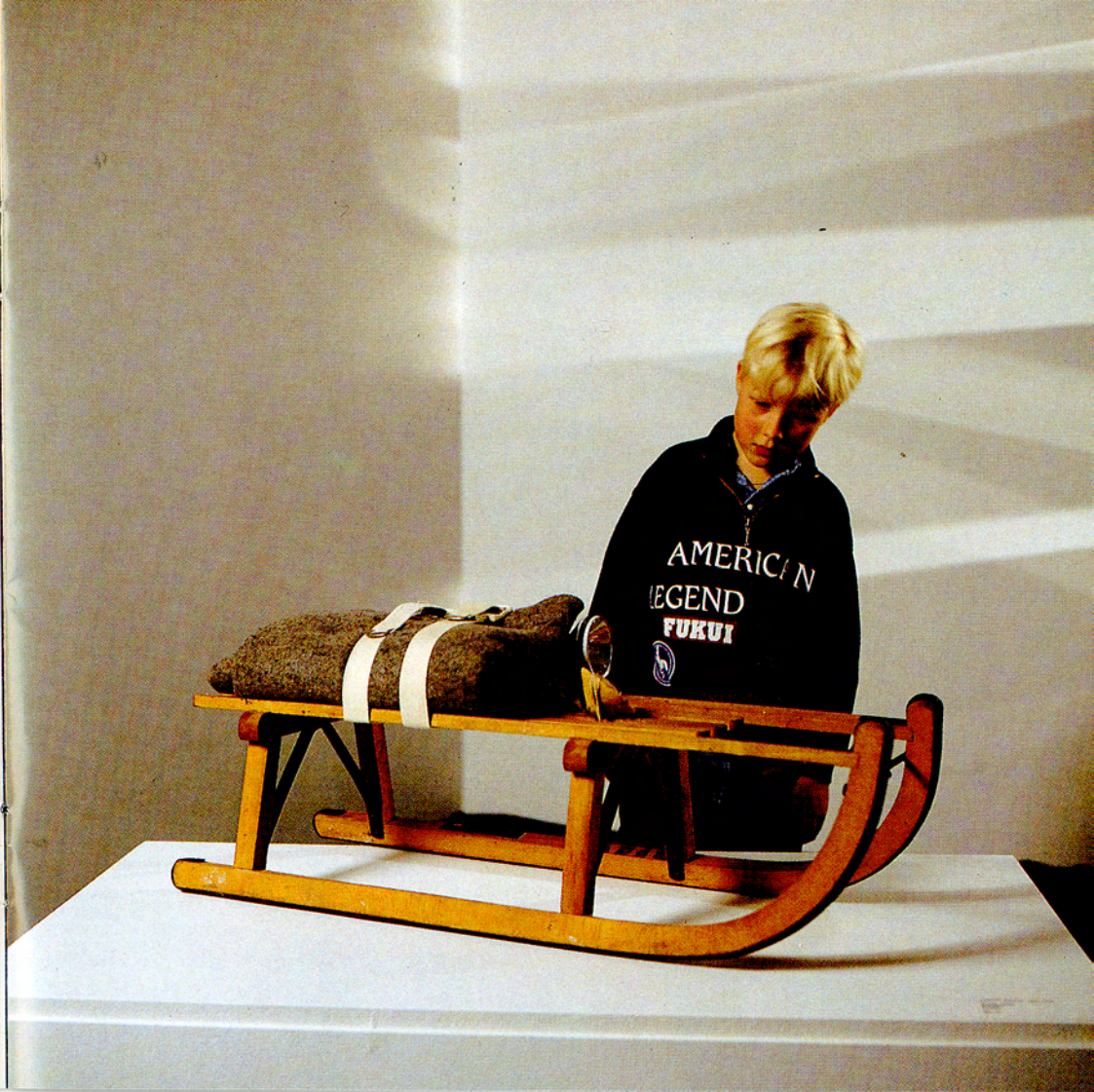
(1921-1986)

**Slæden. 1969. Slæde, lommelygte, filttæppe, bælte og fedt.
90 x 35 x 35 cm.**

René Blocks Samling, deponeret på Statens Museum for Kunst

„The Pack“ (Flokken) hedder et kunstværk, som den tyske kunstner Joseph Beuys skabte i 1969. I et rum havde kunstneren opstillet 32 slæder, som „i flok“ er på vej væk fra bagsmækken af et folkevogns-rugbrød. Værket handler om overlevelse. I en nødsituation ville bilen ikke være til megen hjælp. Overleve kan man måske, hvis man har en slæde, som kan glide hen over jorden. På hver slæde er der spændt en lille overlevelsespakke: en lygte til at orientere sig med, et filttæppe til beskyttelse mod kulde og en klump fedt til at spise.

Ofte benyttede Beuys fedt og filt i sine værker. Både fordi han gerne brugte utraditionelle materialer, men også fordi fedt og filt havde en helt personlig betydning for ham. Under 2. verdenskrig overlevede han et flystyrt, fordi han blev plejet af et nomadefolk med netop fedt og filt. Kunst og liv var tæt forbundet for Beuys.

CLAUS CARSTENSEN

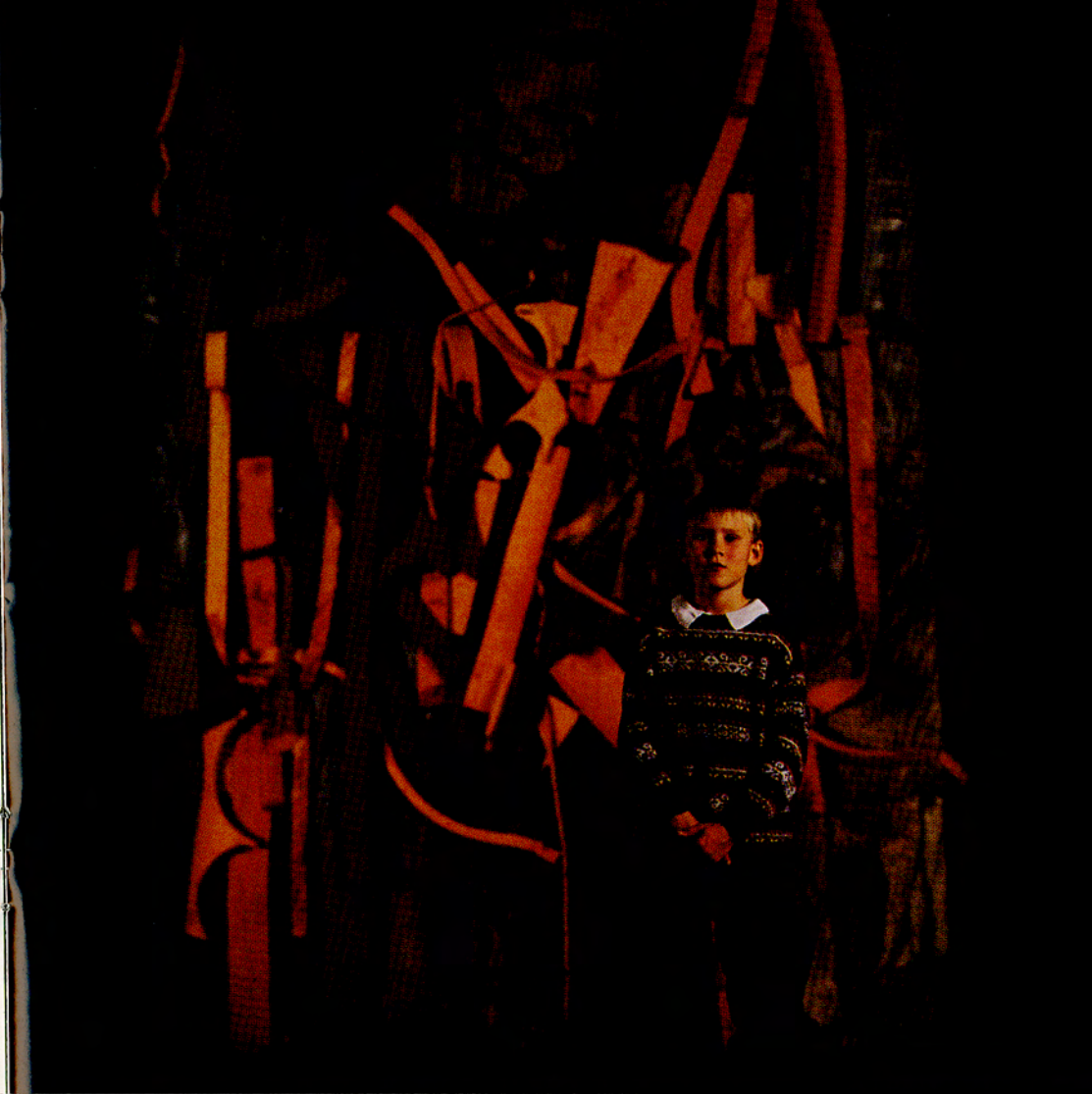
(F. 1957)

**Æterlegeme. 1986. Olie- og lakfarve, urin, skumgummi
og konsistensfedt på lærred. 400 x 300 cm.**

Statens Museum for Kunst

Claus Carstensen har tisset på sit kunstværk. „Det kan man ikke!“, er mange børn og unges umiddelbare reaktion. Billedet er en provokation på selve kunstbegrebet. Det er bygget op af utraditionelle materialer som maskinfedt og affaldsskumgummi. Tæt på vækker billedet væmmelse; men på afstand opdager man, at farver og former er nøje afstemt efter hinanden som i et klassisk maleri.

Farverne har dog ændret sig, siden billedet blev skabt i 1986. Skumgummi skifter hurtigt farve, ligesom det langsomt forgår. Kunstneren har villet skabe et billede, der kun eksisterer en kort periode, er ligeså flygtigt som et æter-legeme, og dermed sætter spørgsmålstegn ved hele museumsbegrebet.

ERIK STEFFENSEN

(F. 1961)

Serien „Andeby“. 1993. 6 silketryk.

58 x 54 cm.

Tilhører kunstneren

Der findes kunstnere, der dyrker det personlige udtryk og krænger deres indre sjæl ud på lærredet. Det modsatte findes også. Kunstnere der bevidst søger at skrælle personlige referencer bort fra deres kunst. En sådan kunstner er Erik Steffensen.

Silketryksteknikken lader ikke kunstnerens personlige håndskrift træde frem. Motivet er den kendte familie fra Andeby, som blot gentages, mens grundfarven skifter. Farverne er standardfarver valgt ud fra kunstnerens beholdning af spritpenne.

Erik Steffensens kunst har rødder tilbage i 1960ernes kunst: popkunstens dyrkelse af tegneserien og gentagelsen af ikonen og den minimalistiske kunsts søgen efter den objektive kunst.

ERIK PAUELSEN

(1749-90)

Sarpfossen. 1788. Olie på papir klæbet på lærred.

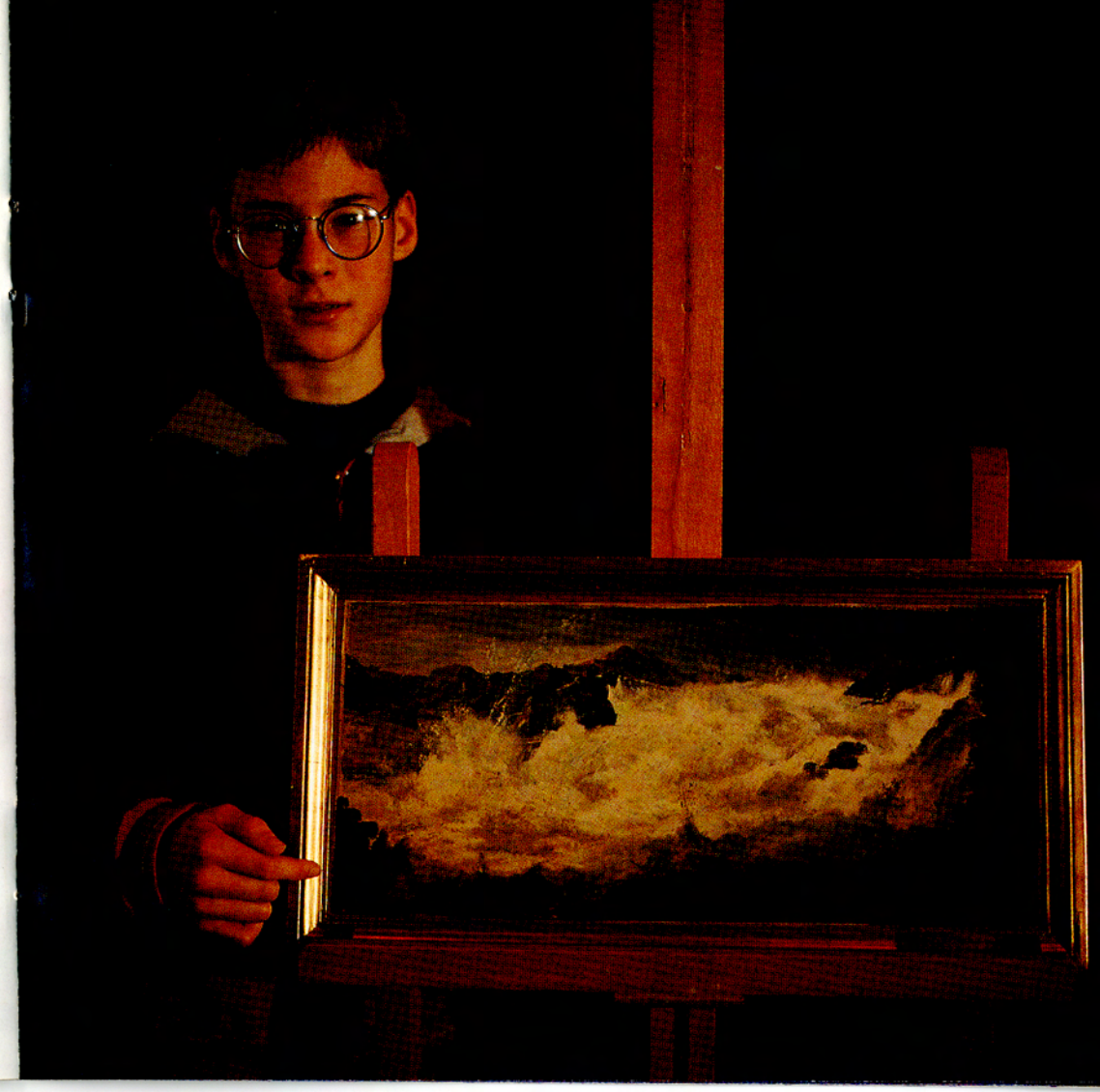
25 x 52,5 cm.

Vestsjællands Kunstmuseum, Sorø

Romantiske rejsebilleder med motiver fra det fremmedartede udland var på mode i slutningen af 1700-tallet. Ofte udgav kunstnerne deres rejseskildringer som kobberstik i samlede værker. Et sådant værk havde Erik Pauelsen tænkt sig at skabe med motiver, ikke fra det store udland, men fra Norge, som på dette tidspunkt stadig var en del af det danske rige. Naturen var dog nok så fremmed, specielt de stor-slåede steder, som kunstneren opsøgte.

Billedet er bygget ganske teatralisk op med de små menneskefigurer i forgrunden, og de larmende kaskader af vand, der falder ud over klipperne, i baggrunden. Billedet er en af de små skitser, han udførte på rejsen til Norge i 1788. Senere malede han hjemme i atelieret det samme motiv op i stor format.

I dag hænger dette billede på Statens Museum for Kunst. Kobberværket fik han aldrig realiseret, da han allerede døde i 1790.

DAN FLAVIN

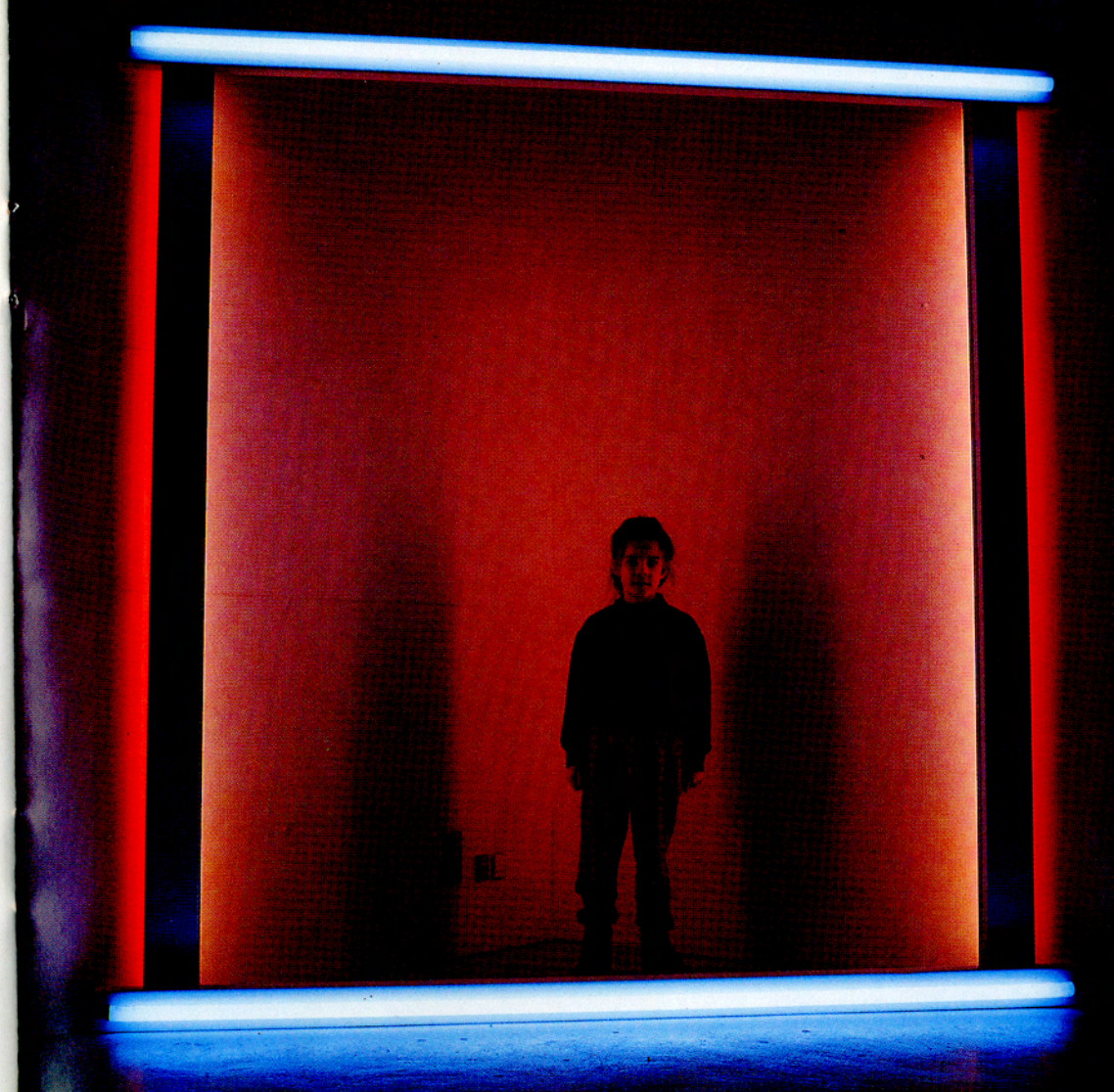
(F. 1933)

Uden titel (til Barbara Lipper). 1973. Lysstofrør/metalramme. 245
x 245 x 24 cm.

Louisiana

Normalt kræver kunst lys for at fungere. Det gør Dan Flavins værk ikke. Det oplyser selv det mørke rum, som det er placeret i. I et hjørne står en ramme bestående af fire lysstofrør. I rammen er der ikke indsat et billede. Rammen er værket.

Dan Flavin var en af pionererne indenfor minimalismen, der i sine værker reagerer mod den traditionelle skulpturopfattelse. Kunstneren lægger vægt på værkets ydre fremtoning, ikke på den indre mening. Den er der slet ikke. Kunsten er blevet renset. Ligesom værket er ganske upersonligt, fordi kunstneren har valgt præfabrikerede lysstofrør. Kunstneren beskæftiger sig med at skabe magiske lysrum, som beskueren kan træde ind i og blive farvet af.

LONE HØYER HANSEN

(F. 1950)

Uvildig. 1990. Bronze.

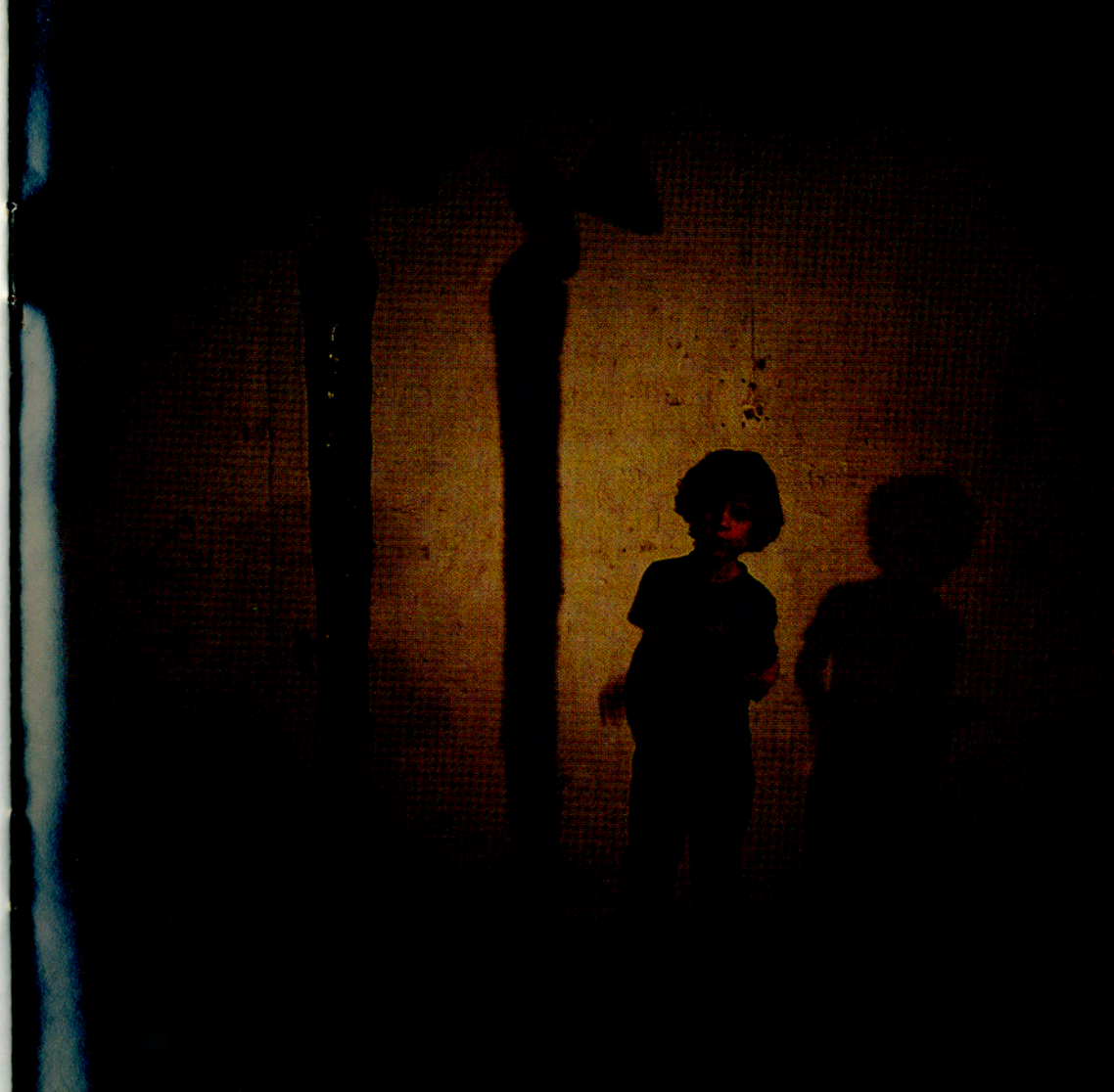
222 x 45 x 30 cm.

Tilhører kunstneren

Kan en skulptur overhovedet være uvildig? Kan den forholde sig upartisk, kan den lade være med at vælge side? Uvildig er en egenskab, man normalt tillægger et menneske. Beskueren kan være uvildig overfor skulpturen, kan det modsatte overhovedet forekomme?

Lone Høyer Hansen har med titlen villet problematisere selve forholdet mellem beskuer og værk. Drengen på filmen hopper for at komme i kontakt med skulpturen. Måske vil han nå op til det store øre, som sidder for enden af den lange krop. Men skulpturen er låst fast i sin bevægelse. Den vil ikke høre og reagerer ikke på drengen. Den er næsten mere uvillig end uvildig.

Lone Høyer Hansen brød igennem i 1980'erne og har siden udfordret det klassiske skulpturbegreb.

CÉSAR

(F. 1921)

Den store tommelfinger. 1968. Bronze.

Højde 185 cm.

Louisiana

Vi har den alle – en tommelfinger, dog må vi lige kigge efter, hver gang vi møder den i overstørrelse på Louisiana. Ikke uden ironi har den franske billedhugger César lavet en afstøbning af sin egen tommelfinger, forstørret den og støbt den i bronze.

Kunstneren var i begyndelsen af 1960'erne i Paris med i gruppen Nouveaux Réalistes (Ny Realisterne), som ikke var optaget af den totale virkelighedsgengivelse; men i at bruge utraditionelle materialer og ting fra de nære omgivelser i deres værker.

Humoren og ofte den ironiske distance var vigtig. Det er ikke hver dag, man kan spejle sig i en tommelfingernegl.

ALEXANDER CALDER

(1898-1976)

Lille Janey-Waney (stabile-mobile). 1964-76. Jern, bemalet.

Højde 474 cm.

Louisiana

Normalt står en skulptur stille. Beskueren må selv bevæge sig rundt om den for at se den fra flere synsvinkler. Alexander Calders skulptur er hele tiden i bevægelse, i forvandling. Et enkelt lille vindpust er nok til at sætte den knirkende i bevægelse og et utal af nye variationer bliver dannet. Naturens kræfter styrer og gør bevægelsen uforudsigelig. Skulpturen bevæger sig, men står også stille.

Stabilen er den faste del med jordforbindelse, som mobilen er fæstnet til. Kunstneren mestrer det fine samspil mellem ro og bevægelse. Skulpturen er helt abstrakt, blot en munter leg med glade farver og former.

KUNSTEN ER LANG – FILMEN ER KORT

Danmark 1994

13 minutter

Instruktion: Steen Møller Rasmussen

Klip: Jesper Fabricius

Faglig konsulent: Elisabeth Cederstrøm

Foto: Steen Møller Rasmussen

Lyd: Vagn Petersen, Jan Olsen, Bo Jensen

Lydmix: Morten Holm

Lys: John Johansen

Medvirkende: Sofie Lyneborg-Falch, Lea Sophie Dissing Michaelsen,
Tais Gustav Kallonen, Jonas Pedersen, Erik Steffensen,
Sophus Peter Gether, Sofie Danø, Victor Eg Frølund,
Lola Maria Hansen, Emilie Kjeldsen Kjær, Anna Lilja Jensen

Tak til: Busses Skole, Charlotte Giese, Louisiana,
Statens Museum for Kunst, Vestsjællands Kunstmuseum
Musik: Horsedary, First Gift of Music, »Irisches Alpenglüh«

Busses Skole, Vagn Petersen

Speak: Cecilie Brito Cederstrøm

Tekster: Schwander & Co

Laboratorium: Euro Lab

Produceret af Plagiat Film for Statens Filmcentral © 1994